

Kommunalkomiteen

Oslo 31.05.16

Innspill til prop 90 L (2015/2016), innstramminger på utlendingsfeltet.**Kun kosmetiske endringer:**

Som kjent ble regjeringens forslag fra desember 2015 meget sterkt kritisert av en lang rekke faginstanser, inkludert blant andre UNHCR, menneskerettsekspertene, en lang rekke organisasjoner og politiske partier, og sist men ikke minst, utlendingsmyndighetene selv. Flere av forslagene er betenkelige rent lovgivningsmessig da Regjeringen ber om vide fullmakter til å vedta ytterligere innstramminger senere uten å konkretisere nøyaktig hva det bes om fullmakt til.

Regjeringens lovforslag inneholder så små endringer at de kun kan omtales som kosmetiske. Under følger noen konkrete kommentarer. Da forslagene for det meste er uendret, viser vi også til vår bekymringsmelding til stortingspolitikere om dette <https://seifnorge.wordpress.com/2016/02/10/bekymringsmelding-om-de-foreslatte-innstramningene-pa-utlendingsfeltet/> og høringsuttalelse, <https://seifnorge.files.wordpress.com/2014/06/hc3b8ringssvar-seif-innstramminger-2.pdf>

Vi vil i det følgende komme med noen korte punkter angende de endringene som vil få mest dramatiske konsekvensene både for menneskene som henvender seg til oss, og for samfunnet som helhet.

Familiegjenforening:

Regjeringen foreslår fortsatt et såkalt «tilknytningskrav», å innføre underholdskrav også for flyktninger, samt krav om tidligere arbeid/utdanning. Sistnevnte har blitt redusert fra 4 til 3 år, men dette vil fortsatt få dramatiske konsekvenser, særlig med tanke på at regjeringen 9. mai hevet underholdskravet med nær 50.000 kroner, slik at det ikke lenger er nok å ha fulltidsjobb som ufaglært i en rekke yrker.

Vi tillater oss å minne om at formuleringen i den politiske avtalen av desember 2015 var «fremme lovforslag om å stramme inn retten til familieinnvandring for asylsøkere og flyktninger», mens det regjeringen nå foreslår i praksis er å utradere retten til familiegjenforening for flyktninger. Forslaget ser kort fortalt ut til å gå svært mye lenger enn det en naturlig tolkning av avtalen tilsier.

Vi stiller oss også noe undrende til departementets redegjørelse for jussen med tanke på Norges internasjonale forpliktelser etter menneskerettskonvensjonen (EMK).

Alle sakene fra EMD i Strasbourg som Departementet referer til på side 81 i proposisjonen for å argumentere for at innstramminger ikke er i strid med EMK, dreier seg om helt andre spørsmål enn familiegjenforening for flyktninger. I sakene som nevnes, var det snakk om valg mellom å bo i flere trygge land. Dette er noe ganske annet enn når det dreier seg om flyktninger hvor herboende faktisk er innvilget asyl nettopp av den grunnen at Norske myndigheter anser det som livsfarlig å returnere til hjemlandet.

Departementet argumenterer videre, fra prop 90 L, side 81: (...)Det finnes imidlertid ingen avgjørelser fra EMD som fastslår at en familie som befinner seg i en slik situasjon, har noe rettskrav på gjenforening i den medlemsstaten hvor referansepersonen har blitt gitt en beskyttelsestillatelse. Enkelte rettsteoretikere har tatt til orde for at det gjelder et slikt rettskrav eller at statene trolig er forpliktet til å praktisere en lempeligere adgang til familiegjeforening i slike tilfeller. Disse synspunktene har imidlertid ikke direkte støtte i EMDs praksis.

Grunnen til dette er åpenbar – ingen slike saker har blitt prøvd for menneskerettsdomstolen. Hadde det foreligget en dom som sa at det regjeringen foreslår er i tråd med EMK, ville departementet ha nevnt den. Ønsker Norge å bli det første landet som dømes for brudd på dette av Strasbourg? Departementet har i utvist en skremmende kreativ jusstolkning ved å konkludere med at dette er tråd med våre forpliktelser etter EMK, og om dette blir innført, vil det med all sannsynlighet får etterspill både i norsk rett og i Strasbourg.

Midlertidighet:

Departementet har fjernet forslaget om midlertidige tillatelser for voksne, men ikke for barn, til tross for at forslaget har høstet massiv kritikk. Det er også grundig tilbakevist at den såkalte «ankerbarnproblematikken» er sterkt overdrevet.

Internflukt:

Vi kan ikke se at Departementet har moderert seg angående henvisninger til internflukt.

Endrede bevisregler i asylsaker:

Departementet mener det er behov for å «klargjøre» bevisbyrdereglene i asylsaker. Forslaget betyr i realiteten en innstramning, og det er mildt sagt betenkelig å se hva Departementet tar til inntekt når det argumenteres for innstramningene. Fra prop 90 L side 53: «Departementet viser også til at gjeldende lovforarbeiders omtale av kravene til bevis og risiko og klargjøring av identitet i praksis oppleves som noe vag og uklar. Det har åpnet for ulik forståelse av kravene i praksis, noe som kan føre til ulikebehandling. Når det gjelder identitetsvurderinger, viser også nyere underrettspraksis i reisedokumentsaker at det er behov for klargjøring av noen felles utgangspunkt for identitetsvurderinger i beskyttelsessaker, når identitet ikke kan dokumenteres. Det vises blant annet til LB-2013 108356, Oslo tingretts dom 02.12.2014 og Oslo tingretts dom 02.11.2015.»

De 2 sistnevnte sakene gikk blant annet på forholdet til flyktningkonvensjonen som Norge er bundet av, og saken fra 02.11.2015 kjenner vi svært godt da vi har jobbet med i flere år. I dommen gikk retten svært langt i å antyde at dagens praksis var så streng at den ikke er i tråd med flyktningkonvensjonen. Her tar altså Departementet dommer som har antydnet at allerede dagens praksis er konvensjonsstridig til inntekt for ytterligere innstramninger, og hevder at dette ikke vil være konvensjonsstridig. Logikken er mildt sagt vanskelig å følge. Dommene er offentlig tilgjengelig, og vi oversender gjerne til interesserte politikere.

Grunnlovsstrid - tilbakevirkende kraft:

Departementet virker usikre på om de opprinnelige forslagene er i tråd med Grunnlovens forbud mot å gi lov tilbakevirkende kraft, jf proposisjonens side 180. Resultatet er at Regjeringen ber Stortinget gi regjeringen fullmakt til å regulere dette siden.

Nekte å motta søknader om asyl:

Regjeringen foreslår i bunn og grunn det samme som tidligere, nemlig å avvikle retten til å søke asyl på Regjeringens forgodtbefinnende. Å søke asyl skal ikke lenger være en rett i Norge. Fra proposisjonens side 24 «I praksis vil det normalt være nødvendig for norske myndigheter å slippe

utlendingen over grensen i forbindelse med at asylsøknaden skal vurderes etter utlendingsloven § 32. Men som det fremgår av forslagene som fremmes i punkt 5.2 nedenfor, kan man på grensen mot nordisk nabostat tenke seg tilfeller hvor utlendingen bortvises uten at det er nødvendig med grensepassering. Departementet mener derfor at dagens formulering om at asylsøkere «har (...) rett til»

Videre foreslår Regjeringen at det skal være opp til den enkelte politibetjent på norsk grense å avgjøre hvem som skal få søke beskyttelse eller ikke. Dette er skremmende og fratrar asylsøkere enhver grunnleggende rettsikkerhet. Fra side 36: «*Departementet foreslår derfor for det første at Kongen i statsråd skal kunne beslutte at myndigheten til å nekte realitetsbehandling skal kunne legges til polititjenestemann i stedet for til UDI, i saker som omfattes av den ekstraordinære hjemmelen i § 32. Tilsvarende skal gjelde myndigheten til å bortvise etter § 17 i disse sakene»*

Hevet botidskrav for permanent opphold:

Departementet virker å være klar over at dette har negative konsekvenser for utenlandske borgere som utsettes for mishandling i samlivet. Til tross for dette, er forslaget det samme som det opprinnelige. Vi kan ikke se at det pr. idag er igangsatt «avbøtende tiltak» som faktisk vil nå gruppen det gjelder.

Avsluttende momenter

Med hevet underholds krav, vil stadig flere innvandrere, og nordmenn i lavtlønnsyrker, få avslag på sine søknader om å gjenforenes med sine kjære selv om de er i full jobb. Det samme gjelder de med midlertidige kontrakter eller deltidskontrakter, typisk arbeidere innen pleie og omsorg, som i praksis jobber fulltid men ikke får fast, full stilling, og dermed nektes familiegjenforening fordi UDI og UNE ikke anser det som sikkert at de vil ha nok inntekt fremover i tid.

Dessuten ser vi som treffer de som søker om familiegjenforening fra dag til dag, at mange blir syke av bekymring over hva som skjer med barn og ektefelle som fortsatt befinner seg i krigssoner. Det er umulig for oss som daglig treffer menneskene det gjelder å følge Regjeringens argumentasjon med at strengere underholds krav fører til bedre integrering og økt motivasjon for å delta i arbeidslivet – for mange får det den motsatte effekten. Mennesker blir helt enkelt ødelagt og syke av bekymring og savn.

Vi ser både av Regjeringens strategi mot barnefattigdom og av integreringmeldingen, at Regjeringen ønsker å bekjempe barnefattigdom. Det er en kjent sak at innvandrerbarn er overrepresentert på fattigdomsstatistikken. Det å innføre strengere regler for familiegjenforening, vil åpenbart føre til at enda flere innvandrerbarn blir oppdratt av enslige forsørgere, som både skal ta seg av barn, lære norsk, finne jobb, og oppfylle underholds kravet. Vi har allerede med dagens regler en rekke eksempler på familier som idag faller inn under statistikken for barnefattigdom, men som ville ha klart seg fint hadde det ikke vært for stivbente avslag på familiegjenforening fra UDI og UNE.

Forslagene bærer dessuten preg av å være dårlig utredet, være av større omfang enn det den partipolitiske avtalen av desember 2015 legger opp til, og lemfeldig når det kommer til jussen. Dette handler om mennesker og forslaget vil utvilsomt føre til langt flere triste skjebner og barn som vil lide i Norge, i krigssituasjoner og i flyktningleire, drukne i Middelhavet og gi inntekter til mafia og menneskesmuglere.

Om forslagene vedtas, er et sannsynlig utfall lang flere pinlige affærer for de ansvarlige politikerne å la det nylige kaoset rundt Storskog. I tillegg virker flere av forslagene klart å stride med både norsk rett og internasjonale forpliktelser, slik at man må forvente at Norge fremover vil bli felt i retten for

menneskerettsbrudd i langt større grad enn tidligere. Dessverre er dette en mager trøst for det overlegne flertallet som ikke har mulighet til å bringe saken sin inn for rettsapparatet, og som vil bli utsatt for behandling i strid med lov og internasjonale forpliktelser i mellomtiden.

Vi har gjennomgått integreringsmeldingen, og kan ikke se at den inneholder tiltak som vil motvirke den skaden disse forslagene vil påføre en rekke enkeltmennesker, og dessuten den store, integreringshemmende funksjonen flere av forslagene har.

Ta gjerne kontakt med undertegnede ved spørsmål.

Med vennlig hilsen
Selvhjelp for innvandrere og flyktninger (SEIF)

Georg Schjerven Hansen
45516258
g.s.h@seif.no

(Godkjent elektronisk)